

diu o fa». No s'ha trobat cap notícia de res d'això en fonts medievals, per tant és molt improbable que es tracti d'aquest verb en un *ajegà* que posa entre els rims en *à* el *Torcimany* d'Aversó (§ 12.42).² N'hi ha moltes versions i totes discrepen en el vers que interessa, només s'hi acosta la versió C, per la idea «ells en regaven la terra». És doncs, entencament insegur, potser poc probable, que la que ens ha interessat remunti a uns anys molt pròxims als fets de 1640. De tota manera el judici de Milà no devia ser-li desfavorable puix que és la que dóna com a versió A. —³ Galf posa un *sic* a aquest mot donant a entendre que sigui un lapsus o un barbarisme en lloc de 'desacord, discrepància'. Ço que, en efecte, no és inversemblant, sense que es pugui descartar que sigui 'refredament, falta d'inclinació'. Per al que ara interessa importa poc. —⁴ Més n'aplega Tallgren en *NphMgn.*, 1914, 67, estudi en el qual no llança cap suggeriment etimològic, mostrant-se més prudent que el primer filòleg que va parlar-ne, Eb. Vogel, *Neukat. Stud.*, 53, que el derivava d'un manlleu del cast. *echar*, comparant-hi *etxis* o *entjis* per *encis*, manlleuat del cast. *hechizo*. —⁵ *Engegar un teler* 'posar-lo en marxa', Pons, *Vocab. de les Ind. Tèxtils*, BDC iv, 97). —⁶ Quimeres com *injacicare, *injaciavare, *ejicicare (o *ēja*), *ech-egar*, etc., no són postulats de llafí vulgar, etc., són pensadetes a posat en la rúbrica del «llafí impossible». És l'etapa que el curiós podrà veure resumida en el *LexikK* de Spitzer (65-66) i en Moll (*AORBB*, 1929, §§ 1341, 1342). Observem que *jacère* i el seu grup no tingueren mai formes en *-ca-*, *-co* sinó en *-cia-*, *-cio*, per tant una derivació en *-egar* s'hauria trobat sempre amb un radical en *č=ĉ* o *z*, des del llafí vulgar tardà o romànic primitiu, mai en *-k-* o *-g-* (fins fent-ho remuntar més amunt el resultat hauria estat sempre en *-ezgare* i no pas *-eggare*). Jo mateix havia ideat en anys joves un *INJECTICARE, que també xoca amb la fonètica catalana: el resultat hauria pogut ser *-eixar* o bé *-itegar*, de cap manera *-egar*. D'aquest costat l'única combinació concebible fóra a base de l'*engega* 'ramat que pastura' (conegut només per *AlcM* i localitzat solament a Anglès), suposant una creació antiquíssima *INJICA sobre *injicere* 'llançar dins', tal com *RETINA* (*regna*) de *RETINERE* o *TRANSICA (> *traiga/trasga/targa*) de *trans(i)icere*; d'ací després s'hauria derivat *engegar el bestiar*, etc. Ultra objeccions de tota mena (l'accentuació d'allò hauria estat proparoxítona, etc.), la inversemblança de tota la combinació és extrema des del punt de vista de l'extensió, de les dates i de tota la informació filològica catalana. ¿Qui no veu que *engega* és una petita innovació local en lloc del molt més conegut i general *enegada*, formada sobre els coneguts models de *masega/masegada*, *vetlla/vetllada*, *frega/fregada*, etc.? —⁷ Un altre mot romànic d'aquest significat és també un arabisme: *talacar la mujer* 'repudiar-la', de *talaka*, en el castellà del S. xiv (*Castigos de D. Sancho*, Rivad., 134). Un paral·lel

d'aquest descabdellament semàntic podem veure en el ll. *dimittere* 'repudiar' (*uxor non dimittenda*, Vulgata, *St. Mateu* xix 1-9, v 31-2; *Deuteron.* xxiv 1-3), però d'altra banda aquest verb pren molts altres sentits no gaire diversos dels d'*engegar*: 'acomiarar (algú)', 'allunyar', 'abandonar', 'dispersar tropes', 'deixar caure (les armes)'. —⁸ Un cas força comparable seria el de *SOTJAR* si, com ha semblat probable, és manlleu de l'oc. sept. *southà* SUSPICARI. Perillós, com sempre, acontentar-se d'una etimologia acceptable i no ben segura —en tot cas escadussera— per assegurar-ne una de molt discutible. Pensar en una «ultra-arabització» del *tš* vulgar àrabic en àr. *ġ* (perquè l'àrab clàssic no tenia el so de *ġ*), ací justament no és possible car es tracta de contracció de *atašakka* en àrab vulgar hispànic: ja no hi cabia res més vulgar que aquesta contracció tardana de l'hispano-àrab. —⁹ El que sovint es torna *g* romànic és el *qaš* àrabic i no pas el *kef*. Encara que en aquest no sigui inaudit, és més extraordinari, i ací pitjor pel fet de ser un *kef* geminat. —¹⁰ Pp. 221, 224, 126, de la *Fonètica del Dial. della Ci. di Milano*. De la variant *sinzigà* diu que és EX-INSTIGARE. En tot cas consta explícitament per part d'ell que la *-z-* (i la *-s-*) és sonora; sigui quina vulgui l'explicació d'aquesta sonoritat, potser té explicació conjunta amb la de la transposició *st > ts*. Ara bé tinguem en compte que en el Nord d'Itàlia NGE es torna *nz* (= *ndz*): lomb. ant. *plançe* PLANGERE, *ançeva* «ungeva», avui lomb. *pianser*, ven. *tenser* TINGERE, *monser* 'munyir', etc. (Rohlf, *Hist. Gr.* i, § 265, p. 424): és clar, doncs, que existia el sentiment que *nz* nord-italià corresponia a *nġ* originari. —¹¹ D'INDAGARE vingué normalment *ENAGAR* en cat. antic. Ara bé aquest té sovint frases on s'acosta molt al sentit d'*engegar*: «Bg. d'Entença, qui cabdellava, cuidaren-se que ell *enegàs* la companya» (els incitès), Muntaner, § 230 (vi, 86.23), «que ls bons *enegés* a bé a fer» ('indus', *VidesR*, fº 128). —¹² Es pot pensar encara en un altre contraient de tal unió. *Etzibar* (en realitat grafia bastant arbitrària per *atzibar*) sembla ser un derivat de l'arabisme *atzeb* 'membre viril': un *atzebar que del sentit de 'coire' hauria passat, com hi ha passat *fofre* a 'clavar, tirar, engegar'. Aquest *atzebar hauria contribuït en bona part a l'alteració fònica dels altres dos. O si es vol seria ell el principal contraient. També fóra possible que passant fonèticament a *adzibar i encreuant-se amb un mot com *espeegar* (EXPEDICARE), que en Muntaner (§ 186, Casac. v, 71.13) té un sentit molt semblant al d'*engegar*, n'hagués resultat *adjejar*. De fet el *DAG.* dóna un val. *engibar* per *etzibar*. D'un encreuament d'*engegar* 'repudiar' amb *endergar* surt potser un castellanenc «*engegar-se* o *enmoriscar-se* dos persones: enemistar-se», Borràs Jarque (*BSCC* xv, 245), també val. *engergarse* «renedarse o sobrevenir diferencias y dificultades en algún negocio, encrespase; *engergarse dos o més personas*, *enmoriscarse*», Escrig, 1851. Ja hem vist com Pons i